

Metodički kolegiji kao pretpostavke osposobljavanja studenata za planiranje i razvoj istraživačko-spoznajnih aktivnosti u vrtiću

dr. sc. Jasna Krstović, red. prof.
Sveučilište u Rijeci
Učiteljski fakultet u Rijeci/Filozofski fakultet u Rijeci

Dr. sc. Jasna Krstović problematizira integrativnost različitih metodičkih kolegija u okviru novog profesionalnog osposobljavanja odgajatelja. Kolika je integracija doista između različitih metodika postignuta i kako ona utječe na provedbu integrativnog, holističkog pristupa u praksi odgoja i obrazovanja, pročitajte u ovom članku.

Planiranje i razvoj istraživačko-spoznajnih aktivnosti u vrtiću sastavni je dio profesionalne kompetencije studenata, budućih odgajatelja. Primarno, profesionalna kompetencija se postiže u procesu obrazovanja za odabrano zanimanje, u našem slučaju trogodišnjim stručnim studijem predškolskog odgoja. Profesionalna kompetencija pojam je složene strukture, a može se, između ostalog, odrediti kao specijalizirani sustav sposobnosti, stručnosti i vještina koje su neophodno potrebne za obavljanje određenog posla, a kojima bi student trebao raspolagati nakon završetka svoje profesionalne izobrazbe. Zato u pokušaju određenja profesionalne kompetencije odgajatelja, u našem slučaju sposobnosti studenata za planiranje i razvoj istraživačko-spoznajnih aktivnosti, treba početi od cjeline studijskog programa. Posebnu važnost pridajemo i pitanju pripadnosti programa određenoj kvalifikacijskoj razi-

ni, odnosno pripadnosti određenoj struci. Da pojasnim. U hrvatskom sustavu visoke naobrazbe studijski program za obrazovanje odgajatelja pripada VI. kvalifikacijskoj razini. Njegovim završetkom student stječe stručni naziv *stručni prvostupnik* te kao takav mora posjedovati određene opće kompetencije zajedničke za cijelu obrazovnu razinu. Dakle, sama pripadnost programa određenoj razini pretpostavlja posjedovanje sasvim konkretnih kompetencija. Jedna od njih svakako se odnosi na sposobnost prvostupnika da djeluje u odgojno-obrazovnoj praksi ranog odgoja i obrazovanja - da planira, organizira i provodi rad na način da potiče i razvija ukupnost te prakse.

Riječ je o tzv. instrumentalnoj i sistemskoj općoj kompetenciji. Na opće, nadograđuju se tzv. specifične kompetencije koje su rezultat posebnosti svakog stručnog profila. Radi se o svojevrsnoj kombinaciji znanja,

razumijevanja, vještina i sposobnosti, stavova i odgovornosti koje čine *habitus* profesionalca u ranom odgoju i obrazovanju. Razina profesionalnih postignuća, iskazana kroz sinergiju općih i specifičnih kompetencija koje se postižu određenim studijskim programom, bitna je pretpostavka profesionalnog ponašanja budućeg odgajatelja jer oblikuje njegovo praktično djelovanje u neposrednoj odgojnoj akciji. S tih je pozicija potrebno promišljati mogućnosti poticanja i razvoja istraživačko-spoznajnih, ali i svih drugih aktivnosti u vrtiću.

Učenje od općeg ka posebnom

Radi se, dakle, uvijek i prije svega o primjeni načela *od općeg ka posebnom*. Slijedom navedenog, cijeli studijski program mora biti koherentan na način da se ovakav pristup 'prelijeva' na svaki pojedinačni kolegij, naravno - u skladu s posebnostima svakog od njih. Ishade učenja, iskaze

od vrtića do fakulteta

očekivanja o tome što bi student trebao znati, razumjeti ili moći učiniti na kraju procesa učenja svakog pojedinog kolegija, treba odrediti na temelju definiranih ishoda cijelog programa studija na jasan, logički usklađen i operativan način. Tada će student razumjeti svoje učenje kao svojevrsnu istraživačko-spoznajnu aktivnost, proces u kojem preispituje svoje razumijevanje koncepata poučavanja, kritički evaluira, stvara nove pretpostavke na način da razumije međusobne veze i odnose te ga na taj način istovremeno i unapređuje. To je pretpostavka za kvalitetan prijenos istovrsnog ponašanja u odgojnu praksu u kojoj će kao stručnjak djelovati, odnosno svojevrsno 'jamstvo' da će to postati važna sastavnica njegove implicitne pedagogije. Nema dakle jednog, jedinog kolegija kojemu je zadaća razvijati studentovu kompetenciju za primjenu istraživačko-spoznajnih aktivnosti u vrtiću. Ima samo više ili manje pogodnih sadržaja i načina u okviru kojih se taj aspekt studentovih kompetencija može ostvarivati. U tom kontekstu možemo se složiti da su metodički kolegiji zbog svoje prirode pogodniji jer u njima student može ne samo postizati, nego i kroz praktičan rad u skupinama demonstrirati raspolaganje određenim kompetencijama. Slijedom navedenog, nije uputno navedene sadržaje niti 'smješati' niti ostvarivati samo u okviru jedne metodike (najčešće u *Metodici okoline...*).

Različitost pristupa metodičkim kolegijima

Analizom aktualnih nastavnih planova i studijskih programa obrazovanja odgajatelja, moguće je uočiti različitost u pristupima metodičkim kolegijima. Ona je uočljiva već u nazivlju kolegija, ali i u broju sati nastave, pripadajućim ECTS bodovima, strukturi sadržaja, načinu praćenja i ocjenjivanja studenata itd. Ističemo pritom da uočena različitost ovaj put nije prednost, već je rezultat nedosljednosti u određenju kriterija na kojima se metodike

Visoka razine profesionalne kompetencije odgajatelja uključuje i sposobnost za planiranje i razvoj istraživačko-spoznajnih aktivnosti u suvremenom dječjem vrtiću

određuju kao znanstvene discipline, kako same za sebe, tako još više kao sastavnice studijskih programa za obrazovanje odgajatelja.

Metodike se kao pedagoške discipline koncentriraju na sadržajima određenih znanosti, znanstvenog područja ili odgojno-obrazovnog područja, uz odgovarajući odnos prema svim pedagoškim, psihološkim, sociološkim i ostalim sadržajima relevantnima za proces odgoja i obrazovanja. Uvidom u dostupne nastavne planove i studijske programe za obrazovanje odgajatelja moguće je uočiti da broj metodika varira od 4-6. To su u pravilu tri 'odgojne' metodike, jedna nova - *Metodika medijske kulture*, zatim *Metodika okoline i početnih matematičkih pojmova* i *Metodika hrvatskog jezika*. U pogledu ovih posljednjih moguće je uočiti sljedeće:

- U većini studijskih programa integrirane su dosadašnje *Metodike okoline i početnih matematičkih pojmova* i *Metodika hrvatskog jezika* u novu: *Metodiku predškolskog odgoja* (različitog trajanja, opsega

i sl.). Međutim, valja primijetiti da je u nekim slučajevima integracija samo privid, skriven iza novog naslova kolegija. Uvidom u strukturu sadržaja vidljiva je ta mehanička priroda 'integracije' po modelu (1+1) jer se jasno uočavaju zaokružene, zasebne cjeline pojedinih 'starih' metodika.

- U pojedinim studijskim programima dolazi do preimenovanja *Metodike okoline i početnih matematičkih pojmova* u *Metodiku odgojno-obrazovnog rada* uz minimalne integracijske pomake, uz koju kao zasebna i dalje stoji *Metodika hrvatskog jezika*.
- U manjini su (na sreću) studijski programi u kojima se strogo razlučuju *Metodika okoline i početnih matematičkih pojmova* i *Metodika hrvatskog jezika*.
- U svim studijskim programima postoje zasebne metodike odgojnih područja.

▶ nastavak u sljedećem broju